

vestlandsindeks

KVARTALSVIS FORVENTNINGSINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV

Vestlandet gjør seg klar for comeback

- De økonomiske forventningene om de kommende seks månedene er på sitt høyeste siden pandemien inntraff
- 37 prosent forventer en økning i konkurser de kommende seks månedene
- Få eksportbedrifter benytter seg av støtteordninger fra offentlige institusjoner

Fakta om Vestlandsindeksen

Vestlandsindeks er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 36. utgaven av Vestlandsindeks, og undersøkelsen ble gjennomført blant 700 bedrifter på Vestlandet i løpet av første kvartal 2021. Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, 200 i Vestland Sør (tidl. Hordaland), 200 i Møre og Romsdal, og 100 i Vestland Nord (tidl. Sogn og Fjordane).

Respondentene blir spurt om viktige indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering

og markedsutsikter de tre foregående månedene og hvordan de forventer at utviklingen skal bli neste halvår. Vestlandsindeks kan være mellom 0 og 100. Et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme.

For første kvartal 2021 viser Vestlandsindeksen en resultatindeks på 55 og en forventningsindeks på 61. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedssituasjonen de siste tre måneder mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedssituasjonen de neste seks måneder.

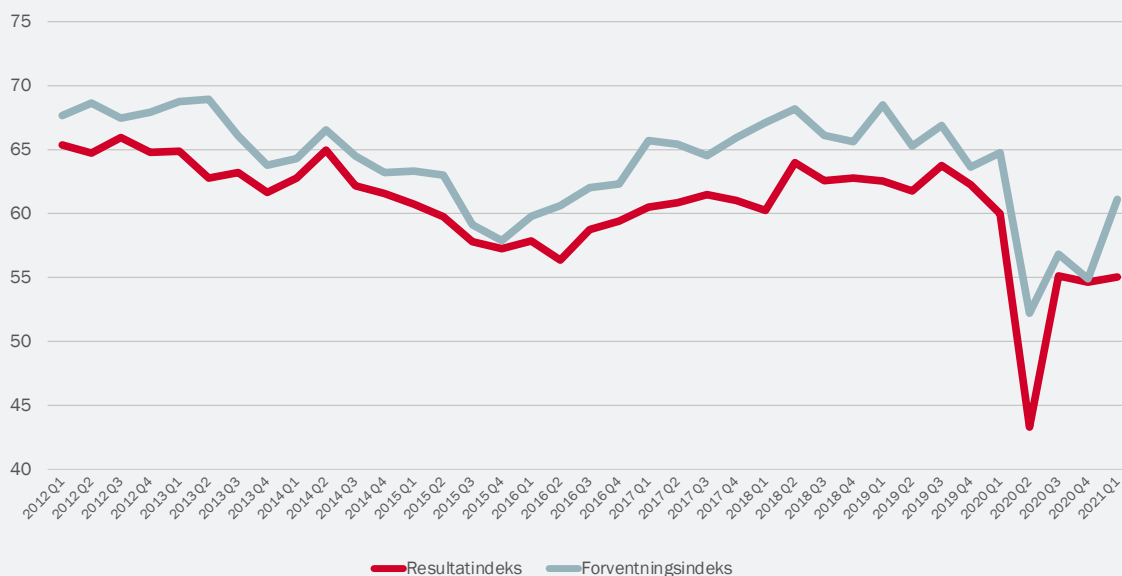
Vestlandsbedriftene forventer en god sommer og høst

I Vestlandsindeksen 1/2021 holder resultatindeksen seg uendret på 55 poeng fra fjerde kvartal. Nivået er lavt sett opp mot historisk snitt, og viser at bedriftene på Vestlandet også de siste tre månedene har vært preget av koronakrisen. Det er imidlertid noen regionale forskjeller. Bedriftene i Rogaland opplevde den sterkeste utviklingen fra fjerde kvartal med ett poeng oppgang. Bedriftene i Vestland Nord (tidl. Sogn og Fjordane) opplevde den svakeste utviklingen med en nedgang på ett poeng. I de øvrige fylkene holdt resultatindeksen seg i stor grad uendret.

Forventningsindeksen, som måler bedriftenes forventninger til de neste seks månedene, ser derimot

en sterk vekst fra fjerde kvartal. Indeksen hopper opp til 61 poeng, fra 55 poeng i foregående kvartal. Med dette nærmer indeksen seg det samme nivået som den hadde før pandemien, i tillegg til å være langt nærmere det historiske gjennomsnittet på 64 poeng. Bransjene som har størst økning i forventningene fra foregående kvartal er shipping, transport og lagring, tett etterfulgt av overnattings- og serveringsvirksomheter. I motsetning til fjerde kvartal er det hovedsakelig økt etterspørsel og lønnsomhet som bedriftene har høye forventninger til.

Resultat- og forventningsindeks

Resultatindexen forteller hvordan bedriftene på Vestlandet har opplevd den økonomiske situasjonen de siste tre månedene. I Vestlandsindexen 1/2021 holder indeksen seg uendret på 55 poeng fra foregående kvartal. Dette er fortsatt under det historiske gjennomsnittet på 61 poeng, noe som tyder på at den økonomiske situasjonen for bedrifter på Vestlandet fortsatt ikke er tilbake til de samme nivåene som før pandemien.

Bransjen som sliter mest er fortsatt overnattings- og serveringsbransjen, med en resultatindex på knappe 35 poeng. Bransjen var også den som opplevde størst nedgang fra fjerde kvartal med en reduksjon på 3 poeng. Bransjen som hadde sterkest utvikling fra foregående kvartal var jordbruk, skogbruk og fiske, med en økning på 8 poeng.

Når det gjelder forventningsindexen ser man derimot langt lysere tall. Forventningsindexen forteller hvilke forventninger bedriftene på Vestlandet har til den økonomiske situasjonen de neste seks månedene. I Vestlandsindexen 1/2021 endte forventningsindexen på 61 poeng, opp fra 55 poeng i fjerde kvartal. Dette er det høyeste nivået forventningsindexen har vært på i løpet av pandemien, og nærmer seg det historiske gjennomsnittet på 64 poeng.

Tallene om forventning indikerer at flere Vestlandsbedrifter begynner å se lyset i enden av tunnelen, og at en tilnærmet normalisering er innen rekkevidde. Bransjene som har størst økning i forventningene fra foregående kvartal er shipping, transport og lagring,

tett etterfulgt av overnattings- og serveringsvirksomheter. Vestlandsbedriftene forventer dermed en sterk comeback de neste seks månedene.

Det er en rekke faktorer som driver den økte forventningen blant vestlandsbedriftene. Men faktoren det forventes sterkest vekst i er etterspørselen med 63 poeng. Næringen som har størst tro på økt etterspørsel de kommende månedene er bygg- og anleggsbransjen, etterfulgt av forretnings-, faglig-, vitenskapelig-, og IKT-bedrifter.

Bransjen som har minst tro på økt etterspørsel de kommende månedene er overnattings- og restaurantbransjen. Det sagt har reiselivsbedriftene en sterk økning i forventet etterspørsel fra foregående indeks, med 46 poeng mot tidligere 40. Næringslivsorganisasjonen Virke Reiseliv publiserte nylig reisepuls-undersøkelsen som viser at Vestlandet er en klar favoritt blant nordmenns feriedestinasjonen for sommeren 2021.

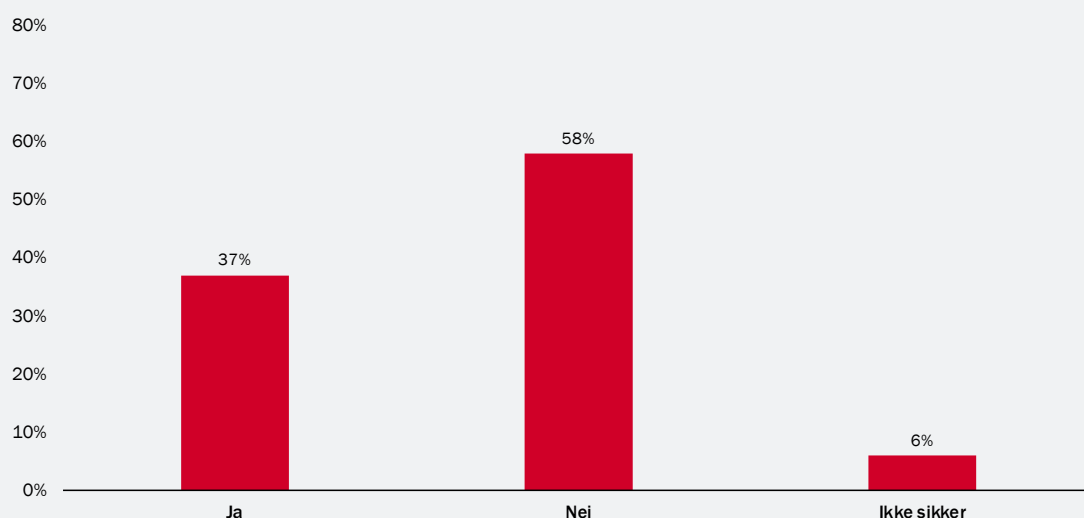
Overnattings- og restaurantbransjen har derimot større tro på høyere utsalgspriser og lønnsomhet i månedene fremover. Forventningene om investeringer de neste seks månedene for bransjen er på tilsvarende nivåer som før pandemien inntraff med en investeringsindeks på 53. Dette tyder på at næringen forbereder seg på den forventede oppturen som er i vente, på tross av at de nåværende resultatene er svake.

Ikke alle får være med på oppturen

Selv om forventningene for de neste seks månedene har steget mye, forventer hele 37 prosent av Vestlandsbedriftene en økning i konkurser hos sine underleverandører eller kunder i løpet av de neste seks månedene. Dette tyder på at ikke alle får være med på den forventede oppturen.

Store og mindre bedrifter har like forventninger til fremtidige konkurser. Men ser man på bransjeinndeling er det færrest som forventer konkurser innenfor jordbruk-, skogbruk- og fiskerieringen. Næringen som forventer flest konkurser i forhold til antall spurte overnattings- og serveringsnæringen. Her er det 50 prosent som forventer konkurser hos kunder eller leverandører de kommende 6 månedene.

Forventer du at det vil skje en økning i konkurser hos dine underleverandører eller kunder i løpet av de neste 6 månedene?

27 prosent av bedriftene svarer også at de har gitt betalingsutsettelse, det tilsvarer en økning på 5 prosent fra fjerde kvartal. Når det kommer til ettergivelse av beløp har 8 prosent oppgitt at de har gitt hel eller delvis ettergivelse – en økning fra 6 prosent i foregående kvartal. Næringen som har gitt mest betalingsutsettelse og ettergivelse av beløp er eiendom- og finansnæringen, hvor 64 prosent av spurte har gitt enten ettergivelse eller betalingsutsettelse, eller begge deler. Ser man på størrelse er det flest store bedrifter som har gitt betalingsutsettelse.

Innen overnattings- og serveringsbransjen svarer 20 prosent at de har fått betalingsutsettelse fra sine leverandører. Næringen har også gitt færre betalingsutsettelse enn øvrige næringer – 13 prosent oppgir at de har gitt betalingsutsettelse mot øvriges 26 prosent. Videre svarer 3 prosent av overnattings- og serveringsbedrifter at de har fått ettergivelse av hele eller deler av utestående beløp, mot 2 prosent av øvrige bedrifter som svarer det samme.

Disse funnene indikerer at det blir viktig for Vestlandsbedriftene, og da særlig reiselivsbedrifter, å sikre likviditeten de kommende månedene. Slik at flest mulig får deltatt i den forventede økonomiske oppgangen, og har tilstrekkelig med likviditet for å få gjort nødvendige investeringer frem mot sommeren.

Raskere gjeninnhenting av arbeidsplasser

Vestlandsbedriftene hadde tilnærmet lik utvikling i sysselsetting som i foregående kvartal med 50 poeng. Det må derimot nevnes at dette er det høyeste indeksen for sysselsetting har vært i løpet av pandemien, selv om det fortsatt er under det historiske gjennomsnittet på 52 poeng.

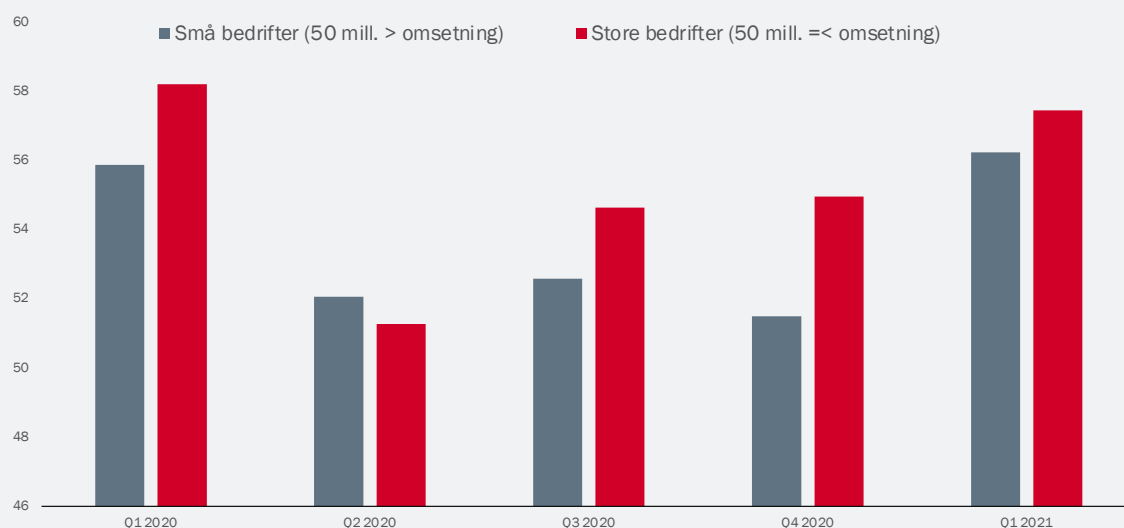
Ser man på bedriftenes størrelse i forhold til siste tre måneders sysselsetting er det klart større bedrifter (omsetning på over 50 millioner) som kommer best ut

– med 54 poeng, opp 2 poeng fra fjerde kvartal. Dette er det samme nivået som før pandemien inntraff. For mindre bedrifter (omsetning under 50 millioner) er dessverre historien litt annerledes. Indeksen for de mindre bedriftene har nemlig sett en nedgang på omtrent 1 poeng fra fjerde kvartal.

Bransjen som har svakest utvikling i sysselsatte de siste tre månedene, er fortsatt overnattings- og restaurantbransjen, etterfulgt av shipping, transport og lagring. Forretnings-, faglig-, vitenskapelig-, og IKT-bedrifter samt industri, kraft og oljeutvinning har derimot sett en oppgang fra fjerde kvartal, begge på rundt 4 poeng.

Når det kommer til forventningene om sysselsatte de neste seks månedene har indeksen gjort et hopp

Forventet utvikling antall årsverk neste 6 måneder

Bransjene som har størst forventning om sysselsetting de neste seks månedene er bygg- og anleggsbedrifter, og forretnings-, faglig-, vitenskapelig-, og IKT-bedrifter med henholdsvis 60 og 59 poeng. Dette tilsvarer en økning på henholdsvis 10 og 4 poeng fra forventningene i fjerde kvartal. Også overnattings- og serveringsbransjen har høyere forventninger om fremtidig sysselsetting – med 53 poeng. Det er nesten samme nivå som bransjen hadde før pandemien inntraff.

Bedriftenes forventninger om gjeninnhenting harmonerer med faktiske jobbskapertall. Finans Norges Jobbskaperbarometer for 2020 viste at av de 17.779 arbeidsplassene som forsvant i den første fasen av koronakrisen var 10.937 tilbake ved utgangen av 2020.

fra 51 poeng til 56 poeng og er på det tilsvarende nivået som før pandemien inntraff. Dette tyder på økt optimisme og færre permitterte ansatte frem mot sommeren.

Ser man på bedriftenes størrelse i forhold til forventet sysselsetting de neste seks måneder er det større bedrifter som har størst forventninger med 57 poeng. Mindre bedrifter ligger på 56 poeng, noe som faktisk er høyere forventninger om fremtidig sysselsetting enn hva forventningene var før pandemien inntraff. Dette tyder på at mindre bedrifter ser en lysere fremtid til tross for en relativt lav sysselsetting de siste tre månedene.

Lyse utsikter for olje- og gassnæringen

Olje- og gasselskapene (selskaper med over 50 prosent av omsetning knyttet til olje og gass) legger bak seg et sterkere første kvartal sett mot foregående kvartaler med en resultatindeks på 53 poeng, mot den totale resultatindeksen på 55 poeng. Det tilsvarer en oppgang på rundt 3 poeng fra fjerde kvartal, og nærmer seg dermed det historiske gjennomsnittet på 56 poeng. Blant selskapene er det de mindre (under 50 millioner i omsetning) som har lagt bak seg det sterkeste kvartalet med 55 poeng. De større selskapene ligger derimot på 51 poeng.

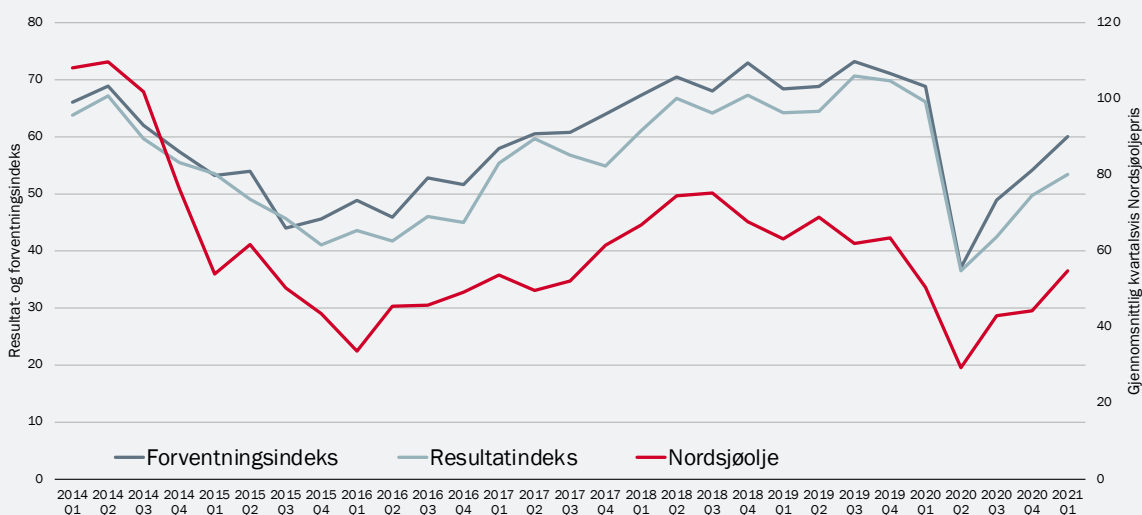
Forventningsindeksen til olje- og gasselskapene har sett en tilnærmet lik økning som den totale forventningsindeksen. Det tilsvarer en oppgang til 60 poeng, fra 54 poeng i fjerde kvartal. Dette er også over det historiske gjennomsnittet på 59 poeng, noe som indikerer at selskapene ser en positiv utvikling fremover. Når det kommer til størrelse, har både små og store olje- og gassrelaterte selskaper (over 50 prosent av omsetning knyttet til olje og gass) tilnærmet like forventninger om fremtiden. Mye tyder dermed på økende optimisme i bransjen den kommende tiden.

På spørsmål om investeringene vil øke, bli redusert eller ikke endre seg de neste seks månedene svarer 59 prosent av olje- og gasselskapene at de ikke

forventer en endring i investeringene de kommende månedene. 27 prosent av respondentene forventer derimot noe økning i investeringene, noe som tilsvarer en økning fra 11 prosent i foregående kvartal. Dette er også det høyeste det har vært på i løpet av koronakrisen, som indikerer at oljeselskapene begynner å gjøre seg klar for en sterk sommer og høst.

Sammenhengen mellom resultat- og forventningsindeksen for olje- og gassnæringen, og nordsjøoljeprisen har vært sterk de siste syv årene. Og hvis råvareanalytikernes spådommer om en høyere oljepris i den nærmeste tiden stemmer, så vil olje- og gassnæringen på Vestlandet sine forventninger gå i oppfyllelse.

Resultat- og forventning for olje- og gasselskap

Utløst potensial for offentlig støtteordninger for Eksportbedriftene

Inntil pandemien inntraff hadde eksportbedrifter en gjennomsnittlig sterkere utvikling i den totale resultatindeksen, før resultatindeksen for eksportbedriftene falt til 42 poeng. Men ett år etter koronakrisen startet ser det nå ut til at eksportbedrifter har tatt igjen den totale resultatindeksen og ligger nå på nesten 55 poeng – på lik linje med den totale resultatindeksen. De eksportrelaterte bedriftene har sett en økning i forventningsindeksen fra 55 poeng i fjerde kvartal til 60 poeng nå. Dette er 1 poeng under den totale forventningsindeksen, og det høyeste nivået under pandemien.

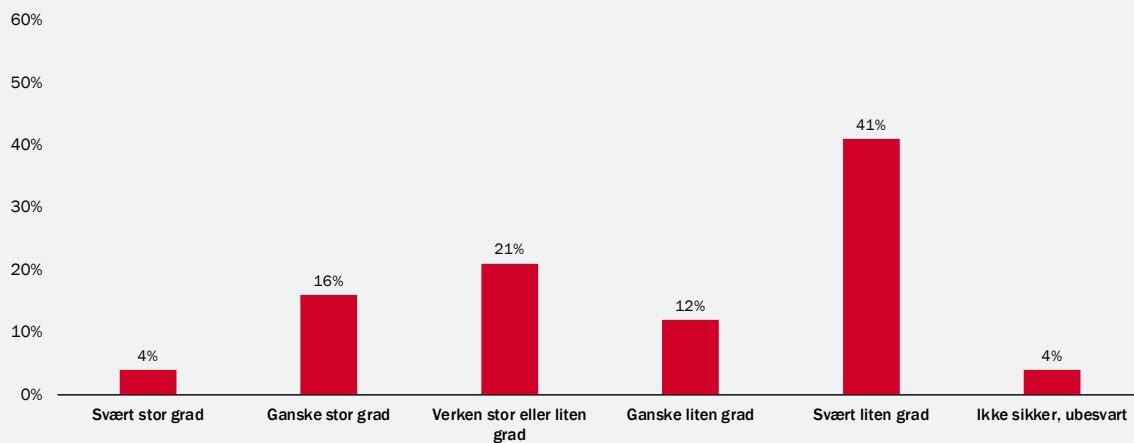
Vestlandsmeldingen 2020 viste at den gjennomsnittlige sysselsettingseffekten vil være 80 prosent større på Vestlandet enn på Østlandet, og at sjømatnæringen, maritim næring, prosessindustrien og fornybarnæringen kan doble verdiskapingen og skape opptil 80.000 nye jobber innen 2035. Hovedforutsetningen for å lykkes med denne omstillingen er tydeligere klimakrav nasjonalt og internasjonalt, og finansielle støtteordninger som legger til rette for storskala og lønnsomhet må bidra til å utløse potensialet.

I Vestlandsindeksen 1/2021 oppgir imidlertid 82 % av virksomhetene som oppgir å ha eksportrettet virksomhet at de ikke har eller kjenner til å ha benyttet støtteordninger knyttet til eksport de siste to årene. Kun 14 % oppgir å ha benyttet ordninger gjennom Innovasjon Norge, og for henholdsvis Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK) og Eksportkreditt er tallene

4 % og 3 %. I vurderingen av i hvilken grad virksomhetene opplever det offentlige virkemiddelapparatet for eksport som relevant for sin bedrift sier 20 % at

det i svært stor eller ganske stor grad er relevant, mens 53 % sier det i liten eller svært liten grad er relevant.

I hvilken grad opplever du det offentlige virkemiddelapparatet for eksport som relevant for din bedrift?

vestlandsindeks.no

